

Є. П. Цимбалюк

Малі Дорогостаї

МАЛІ ДОРОГОСТАЇ – село Млинівського району Рівненської області. 2016 Малодорогостаїв. сільс. раду (входили села Брищі, Мантин, Маслянка та Стоморги) приєднано до Млинів. селищ. об'єднаної територіал. громади. Знаходиться у пд.-зх. частині Волинської височини, на березі малої річки (тече на Пд. і у Млинові впадає в Ікву; бас. Дніпра), за 70 км від обл. центру, за 7 км від райцентру, за 31 км від залізнич. ст. Дубно та за 15 км від автошляху Київ–Чоп. Через пн.-сх. околицю села проходить автошлях Ковель (Волин. обл.)–Чернівці. Пл. 15,3 км². За переписом насел. 2001, проживали 862 особи; станом на 2018 – 865 осіб; переважно українці. Назва Дорогостаї, на думку мешканців, походить від поєднання слів – «дорого» та «стоїмо». Вочевидь, саме таким було статусне положення давніх власників поселення – панів Дорогостайських. Як М. Д. (за легендою, молодшому панському синові дісталася менша частина землі) село вперше згадується в акті 1545. Водночас за кілька км знаходилося містечко Великі Дорогостаї (нині с. Пугачівка Млинів. р-ну), яке також належало Дорогостайським. За Люблін. унією 1569 М. Д. і навколишні землі відійшли до Польщі. 6 березня 1577 невеликий загін (до 80 осіб) на чолі з М.-М. Дорогостайським несподівано напав на татар. табір, що окупував поселення. Захопленим зненацька татар. воїнам здалося, що їх атакує набагато численніше військо: доки татари не зорієнтувалися в ситуації, М.-М. Дорогостайський звільнив велику частину ясиру та захопив кількох супротивників у полон. Отримавши неочікувану відсіч, хан Караул швидко зібрав залишки свого війська та відступив з ним на Пд. Протягом наступ. 2-х р. М.-М. Дорогостайський брав участь у війні з Моск. царством, особливо відзначився при штурмі Полоцька (нині Білорусь). За значні воєнні досягнення польс. король Стефан Баторій подарував йому с. Вовковиї (нині Демидів. р-ну Рівнен. обл.). Ще один представник роду – маршалок Великого князівства Литовського К.-М. Дорогостайський – 1603 опублікував у Кракові кн. «Nirrica, To iest o koniach xięgi» (перше видання на цю тему у Речі Посполитій; пізніше її багато разів перевидавали). 1679 шляхтич литов. походження Я. Сапеґа та його дружина К. Гербурт звели новий костел на місці давнішого (під час його розбирання виявили, що цегла, з якої був змурований, виготовлена у 12 ст.). Згодом при ньому заснували кармеліт. монастир і школу. У 19 ст. після касації костел переобладнали під православну церкву, яку під час 1-ї світової війни практично знищили (залишилися лише стіни без склепіння). 1918–20 жит. М. Д. спорудили дерев'яну Свято-Покров. церкву (1980–81

її обмурували), яка діє донині. 1872 відкрито 1-класне нар. училище, у якому навч. артист балету, хореограф В. Лібовицький. Після 3-го поділу Польщі 1795 М. Д. відійшли до Рос. імперії. Від 1920 – знову у складі Польщі, від 1939 – УРСР. 1795–1920 – село Волин. губ., 1920–39 – Волин. воєводства, від 1939 – Рівнен. обл.; 1795–1939 – Дубен. пов.; до 1920 – Млинів. волості, 1920–39 – Млинів. ґміни, від 1940 – Млинів. р-ну. Від червня 1941 до лютого 1944 – під нім.-фашист. окупацією. На фронт-тах 2-ї світової війни у складі рад. армії воювали бл. 150 осіб, з них 40 загинули. Жит. зазнали сталін. репресій. До 1950-х рр. вели збройну боротьбу загони ОУН–УПА. У М. Д. – заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури, б-ка; фельдшер.-акушер. пункт. Уродженець села М. Кудак (був підпоручником рос. армії, 1926–28 – війтом Млинів. ґміни, потім учителював на Млинівщині) підтримував дружні зв'язки зі співаком, нар. арт. СРСР І. Козловським, який служив його денщиком. Про М. Д. у своїх щоденник. записах і книгах залишив спогади письменник І. Бабель, який 1920, працюючи військкором, тут побував.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Цимбалюк Є. П. Млинівщина на межі тисячоліть: Фрагменти літопису від давнини до сьогодення. Лц., 2001;
2. Цимбалюк Є. П., Тарасюк В. І. Поклик древнього дзвона. Історія храмових реліквій Млинівщини від княжих часів до сьогодення. Р., 2008.

Бібліографічний опис:

Малі Дорогостаї / Є. П. Цимбалюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65845>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).